

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rodičovský příspěvek a změny s ním spojené

Rodičovský příspěvek je peněžitá opakující se obligatorní dávka státní sociální podpory náležející rodiči[1], který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě[2], jež je nejmladší v rodině. Je třeba mít na paměti, že podmínka osobní celodenní a řádné péče pro nárok na rodičovský příspěvek po celý kalendářní měsíc se považuje za splněnou i v kalendářním měsíci, v němž se dítě narodilo.[3] Právní úprava naznačila jistých změn, které je třeba představit.

Rodič má nárok na rodičovský příspěvek nově nejdéle do 3 let[4] věku dítěte (nejmladšího v rodině), a to nejdéle do doby, kdy byla na rodičovském příspěvku vyplacena z důvodu péče o totéž nejmladší dítě v rodině nově celková částka 350 000 Kč[5], případně je-li nejmladším dítětem v rodině 2 či více dětí narozených současně, má tento rodič nárok na 1,5násobek částky 350 000 Kč, tj. 525 000 Kč. Došlo tak nejen ke zkrácení maximální doby pobírání rodičovského příspěvku, ale rovněž i k navýšení čerpané částky, přičemž dle důvodové zprávy[6] zkrácení doby čerpání rodičovského příspěvku nepřinese úspory na dávce, ale může mít pozitivní vliv na výběr přímých daní a pojistného na sociální a zdravotní pojištění, budou-li rodiče dříve zaměstnáni s tím, že možnost zaměstnání rodičů tříletých a mladších dětí podpoří zejména rozvoj dostatečných a dostupných kapacit předškolních zařízení.

Lze uvést, že stran rodičovského příspěvku se jedná o dávku netestovanou, tedy takovou, která je poskytována bez ohledu na výši příjmu a jejímž účelem je zlepšit podmínky rodin pečujících o malé děti. Sluší se upozornit, že rodičovský příspěvek nemá výhradně nahrazovat příjem z výdělečné činnosti, kterou rodič z důvodu péče o dítě nevyvíjí, jako tomu je v případě peněžitě pomoci v mateřství, což je dávka z jiné systémové součásti sociálního zabezpečení, a to v subsystému nemocenského pojištění.[7] Dle ustanovení § 30 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře je pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžitě pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění.

Je třeba konstatovat, že rodič, kterému zanikl nárok na rodičovský příspěvek z důvodu narození dalšího nejmladšího dítěte v rodině (nebo z důvodu vzniku nároku na peněžitou pomoc v mateřství na další nejmladší dítě v rodině), má nárok na jednorázovou výplatu částky, která nebyla vyčerpána z celkové částky rodičovského příspěvku na dítě, které přestalo být nejmladším dítětem v rodině. Dle Nejvyššího správního soudu[8] „jestliže rodič z objektivních důvodů nemůže osobně celodenně a řádně pečovat o dítě, které je nejmladším dítětem v rodině (např. z důvodu jeho pobytu v nemocnici), rozumí se „nejmladším dítětem, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek“, to dítě do čtyř (nyní nově tří) let věku, o které rodič skutečně pečuje“.

Za zmínku stojí, že je-li rodič pobírající rodičovský příspěvek nebo dítě, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než 3 kalendářní měsíce, nenáleží výplata rodičovského příspěvku od čtvrtého kalendářního měsíce trvání této ústavní péče.

Žádost o rodičovský příspěvek lze podat (mimo jiné) jednoduše on-line na webovém portálu[9] Ministerstva práce a sociálních věcí. Na závěr tak lze uvést, že právní úprava se stala flexibilnější a rodičovský příspěvek je možné pobírat i tehdy, je-li rodič výdělečně činný, přičemž jeho příjem může

být jakkoli vysoký, avšak musí zajistit řádnou, celodenní a osobní péči o dítě, resp. péči obvyklou, které takové dítě vyžaduje a která dostatečně zajišťuje jeho psychický a fyzický vývoj.^[10]

Mgr. Jiří Svoboda

[1] Rodičem se pro účely rodičovského příspěvku rozumí též osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

[2] Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

[3] Blíže viz ustanovení § 30b odst. 1 zákona č. [117/1995](#) Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“).

[4] Došlo ke zkrácení doby čerpání rodičovského příspěvku z čtyřleté na tříletou.

[5] Došlo k navýšení celkové částky z 300 000 Kč na 350 000 Kč.

[6] Hodí se poznamenat a připomenout, že navýšení celkové částky rodičovského příspěvku a zkrácení maximální doby pobírání této dávky se týká dětí, které se narodily nejdříve 1. ledna 2024 nebo které byly od tohoto dne svěřeny do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Blíže viz Důvodová zpráva k zákonu č. [407/2023](#) Sb.

[7] Smejkal, M. In: Hůrka, P. a kol. Právo sociálního zabezpečení. Plzeň: Aleš Čeněk, 2023, s. 256.

[8] Blíže viz Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, sp. zn. 9 Ads 30/2019.

[9] Blíže viz <https://www.mpsv.cz/-/zadost-o-rodicovsky-prispevek>. Lze rovněž doplnit, že žádost o rodičovský příspěvek lze též podat osobně, poštou, e-mailem podepsaným zaručeným elektronickým podpisem či datovou schránkou.

[10] Koldinská, K.; Tröster, P. a kol. Právo sociálního zabezpečení. 7. podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 206-214.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-](#)

[commerce?](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulační požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)